

Vogelen "in vroeger jaren"

Een kleine selectie uit 20 jaar natuurbelevissen

Sytze Poelstra

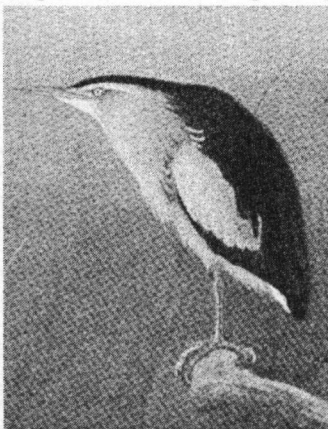
Tijdens een Eempoldertelling op 2 december 1978 deden wij (Adrie Vermeule en schrijver dezes) in het noordelijk deel van ons telgebied een opmerkelijke waarneming. Geluiden uit de verte als van schorre trompetten Kraanvogels! Spoedig zijn ze dichtbij en vliegen op niet al te grote hoogte roepend over ons heen, blijven vervolgens even vlakbij rond zweven, als zoekend naar een pleisterplaats. Uiteindelijk splitst de groep imposante vogels zich in twee delen om in ongeveer zuidwestelijke richting verder te vliegen. We tellen ze enkele malen : het zijn er niet minder dan drieëntwintig!

En wat te denken van die eigenaardige Phylloscopus in het Naarderbos, later diezelfde maand, een vogel uit de fitis-tjiftjaf-groep met bruingrijze bovendelen, dunne crèmekleurige wenkbrauwstreep, isabelkleurige flanken en witachtige onderdelen, rusteloos foeragerend even boven de grond tussen takken en bladeren ; geluid : een helder verdragend "tie" of "die", ietwat melancholiek klinkend en soms wat schor op het eind.

Navraag bij de heer Rijnja te Bussum en prof. dr. Voous te Huizen leverde op, dat wij waarschijnlijk te maken hadden met de Siberische Tjiftjaf (Phylloscopus collybita tristis), die een enkele keer laat in het najaar wel eens bij ons verschijnt.

In datzelfde Naarderbos vinden in het tweede halfjaar van 1981 allerlei werkzaamheden plaats. Zo wordt de spartelvijver aldaar ontwaterd, zodat in de loop van augustus een slik ontstaat, dat een tijdelijk foerageergebied vormt voor diverse vogels. Daar komen Bontbek-, Strand- en Kleine Plevieren op af, maar ook Kempaantjes, Kluten, Zwarte Ruiters, Oeverlopers, Bonte Strandlopers, Watersnippen, Bos- en Groenpootruiters. Enige tijd later verandert deze paradijselijke situatie, er wordt zand opgespoten en weer water ingelaten met als gevolg een steriel gebied met nog maar weinig vogels.

Op 20 augustus 1983 worden bij de rietkraag van de waai aan de noordpunt van de zomerdijk in het Eempoldergebied twee rustende en foeragerende Zwarte Ooievaars waargenomen, beide vogels statig stappend en in gezelschap van enkele Blauwe Reigers.

Poten en snavels van deze dieren zijn wat vuilroze getint; een vogelgids verduidelijkt dat het rood daarvan na het broedseizoen enigszins verbleekt. Een bijzondere waarneming.

Op 26 mei 1984 werd in het Ankeveense plassengebied tussen een aantal takken aan het water een Woudaapje ontdekt, zittend in de houding staart omhoog/kop omlaag, kennelijk speurend naar iets eetbaars. Het was echter duidelijk dat hij vanaf de hoogte waarop hij zat nooit met zijn snavel het wateroppervlak zou kunnen bereiken, zelfs niet als hij zich uitrekte.

Woudaap in zijn favoriete biotoop.
Foto: Internet.

Dat duurde zo een tijdje; toen strekte hij de hals, speurde en dook in zijn geheel vanaf de tak het water in, kop vooruit.

Even was hij onzichtbaar, toen kwam hij op aalscholvermanier weer boven en wipte de oever op, het water in pareltjes van zich af schuddend, of hij iets had bemachtigd was niet duidelijk. Sluipend tussen de oevervegetatie was hij nog geruime tijd goed te zien.

Op de 26e van de tamelijk zachte januarimaand van 1989 op de Naardermeer iets speciaals, namelijk een groep van zo'n veertig foeragerende Rotganzen. Een levendig tafereel, want de diverse vogels vechten tijdens het grazen op een tamelijk vreedzame manier allerlei conflicten uit, wat veel heen- en weergeloopt in de groep veroorzaakt.

Tevoren kende ik deze vogels eigenlijk alleen van het Waddengebied.

Bij de nadering van een Buizerd vliegt de groep op en strijkt neer op het veilige water van het Gooimeer.

Op 18 januari 1992 opnieuw foeragerende ganzen van diverse pluimage aan de zuidoostzijde van het Naardermeer, driekwart Kolganzen, één Brandgans, de rest Grauwe Ganzen en enkele verwilderde "boerderijganzen", maar ook één heel opvallende : een Roodhalsgans, iets kleiner dan een Brandgans, die in foerageergedrag en waakzaamheid ongeveer gelijk op gaat met de andere ganzen, al graast hij in een wat hoger tempo met korte felle beten.

Voor een vogelaar-ganzeliefhebber in elk geval iets om van te watertanden!

Eind april 1994: in het te bebouwen Vierde Kwadrant, grondgebied van Huizen, is men inmiddels begonnen met het opspuiten van zand en het aanleggen van dijkjes.

Bij een zandbult vertoeven twee mannetjes Tapuit en in een nog gespaard gebleven braamstruweel zingt een Grasmus.

Boven een stoppelveld vertonen twee Kleine Plevieren een duizelingwekkende baltsvlucht, stijgend en dalend met grillige bochten, doch dit alles zal niet voor lang zijn : het bouwrijp maken van een flink deel van dit terrein, de laatste jaren misschien wel het beste weidevogelgebied van het Gooi, is begonnen

Op 13 februari 1996 ontdek ik tot mijn verrassing een vrouwtje Witoogend in een wak in de Hilversumse raadhuisvijver, tafeleendachtig, maar wat kleiner en fijner gebouwd, witte vleugelstreep, een verhoudingsgewijs vrij grote matbruine kop en een zeer donkere rug, helderwitte onderstaart en donkergrijze snavel en poten.

Misschien kan de wat curieuze omgeving worden verklaard uit de winterse omstandigheden (die had je toen nog !), waardoor open water zeldzaam en voedsel moeilijk bereikbaar werd. Het duurde echter niet lang of de vogel werd dood aangetroffen in een tuin bij één van de kantoorvilla's in het Dudokpark ; een tragedie in miniatuur.

Op 6 augustus 1998 toont de "Nieuwe Natuur" in de Hilversumse Bovenmeent zich wel zeer uitbundig : allereerst een tweetal Ooievaars, één met een ring rond de rechter poot en weinig mensenschuw, de andere ongeringd en meer op afstand blijvend.

Langdurig konden de twee, stappend in het weiland, zoekend naar iets eetbaars, door diverse passanten worden bewonderd.

Maar het gebied heeft nog meer in petto, in het nattere deel met plasjes en een wat ruigere vegetatie houden zich twee kleine zilverreigers op, die soms even opvliegen en dan apart of samen in beeld verschijnen ; ook vliegt er van tijd tot tijd een purperreiger over, waaronder een juveniel exemplaar.

Bij een tweede bezoek aan dit gebied op 15 augustus daarop volgend tref ik opnieuw de twee Ooievaars aan en ook Purperreiger en Bruine Kiekendief geven acte de présence. Dan komt uit de richting van het Naardermeer een forse roofvogel aanvliegen met een duidelijke prooi in de poten : een flinke vis ! De Visarend vliegt over mij heen richting het Ankeveens plassengebied, waar hij na enkele buitelingen in de lucht snel hoogte verliest en achter het geboomte verdwijnt.

Na zo'n waarneming kan je dag niet meer stuk !